

האם מיגו בשנים אוחזין חשיב מיגו להוציא?

תוד"ה זזה. תוריד"ד שם. בשיעור נעסוק במיגו בשנים אוחזין, בברי ושמה בשנים אוחזין וברוב בשנים אוחזין.
תוספות רי"ד מהדורה תליתאה בבא מציעא ב'.

וראיתי מתרצים דלא אמרין מיגו כי אם להחזיק בידו ולא להוציא מחבירו. ואינו נראה לי תירוצ זה שגם זה להחזיק הוא שכך הוא מוחזק בה כחבירו ואם היה אומר כולה שלי הוה שקיל חצייה אילולי מפני שהודה שחצייה אינה שלו.

ר"ן בבא מציעא ב'.

יש מי שתירץ דכיון שזה תופס ועומד וזה תופס ועומד ה"ל כל חד וחד כאלו מוחזק בכולה וחבירו כאלו מוציאה מידו והוי האי מגו לאפוקי ממנו ומגו לאפוקי ממנו לא אמרי', ומכאן למדנו דין זה, ואחרים אומרים דמגו אפי' לאפוקי ממנו אמרין לי' וכ"ת א"כ לשקול חציה בשבועה משום מגו לא קשיא דלעולם לא אמרי' מגו אלא בטענות שקולות אבל הכא יותר נוח לו לומר חציה שלי שאינו מעיז פניו כחבירו כל כך מלומר כולה שלי שיצטרך להעיז לגמרי'.

שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף ב עמוד א

ובגליון תוספות תירץ אין לומר מיגו אלא במקום שיש לו טענה אחרת על אותו ממון וכו'. ונראה שהגליון נראה לו דוחק מה שהתוספות קורין מיגו להוציא אם היינו מאמינים לו על החצי, דהא להחזיק היה דאנן סהדי דמאי דתפיס כל חד ידיה הוא דהוי חציו לכל חד לכך רצה לומר הגליון דודאי גם זה דהכא הוי להחזיק אבל אין לומר מיגו אלא היכא שהיה לו טענה אחרת גם להחזיק דהיינו על אותו ממון, אבל כשטוען חציה שלי דהוי להחזיק אין להאמינו במיגו שהיה טוען כולה שלי דטענה זו היתה להוציא חצי האחר דהיינו ממון אחר, אבל בגמרא קאמר שפיר דאי לאו איערומי היה נאמן על הרביע מיגו דאי בעי אמר כולה שלי דטענה זו הויה להחזיק ברביע האחר דהא בלא זה טוען יותר ממה שנותנים לו. עד כאן:

קובץ שעורים חלק ב סימן ט

(ו) והנה יש להסתפק בשנים אוחזין אם כל אחד מיקרי מוחזק בכולו או שאינו מוחזק אלא בחציה ועיין בשער המשפט סי' קל"ח בשם הרמב"ן והריטב"א דבשנים אוחזין אמרין ברי ושמה ברי עדיף דלא שייך לומר המע"ה כיון דשניהן שוין ועיי"ש שהקשה ע"ז מדברי תוס' ר"פ הבית והעליה דאפילו היכא שאין שניהם מוחזקין כגון דקיימא ברה"ר מ"מ לא מהני ברי ושמה אלא יחלוקו משום דכל ממון המוטל בספק חשיב כאילו שניהם מוחזקין בו ומבואר מזה דבשניהם מוחזקין לא אמרין ברי עדיף.

(ז) ונראה ביאור דברי תוס' דהא דממון המוטל בספק חולקין דחשוב כאילו שניהם מוחזקין אין הכונה דמשו"ה חולקין משום דהוי כאילו שניהם מוחזקין אלא אדרבא מפני שהדין הוא יחלוקו ע"כ הוי כאילו שניהם מוחזקין וא"כ כל אחד אינו מוחזק רק בחציה ובחציה השניה הוא מוציא ממש וע"כ לא אמרין ברי עדיף דהמע"ה אבל בשנים אוחזין י"ל דכל אחד חשיב מוחזק בכולה ואין כאן מוציא מחבירו דשניהם שוין וע"כ מהני ברי.

(ח) אלא דלפי"ז תיקשי מ"ש תוס' דבזה אומר חציה שלי לא אמרין מיגו דאי בעי אמר כולה שלי משום דמיגו להוציא לא אמרין דהא כיון דשניהם שוין אין כאן מוציא וכן קשה בהא דפריך בגמרא ולישייליה למוכר ופירשו בתוס' ורא"ש דהמוכר הוא כעד אחד דאינו קם אלא לשבועה ואי נימא בכה"ג לא חשיבא הוצאת ממון משום דשניהם שוין וא"כ ליהוי כמו באבדה דעד אחד נאמן בה לגמרי כמ"ש הר"ן פ' גיד הנשה כיון דאין שום אדם מוחזק בה דהא דע"א אינו קם לממון הוא רק להוציא מהמוחזק וא"כ ע"כ צ"ל דגם בשנים אוחזין חשיבא הוצאת ממון.

(ט) ובשיטה בסוגיא דתקפו כהן הובאו שם דברי הרמב"ן עיין שם שכתב דבכל תיקו דבגמרא לא מהני תפיסה ורק היכא שהדין הוא יחלוקו מהני תפיסה והקשה ע"ז מהא דמבואר בסוגיא שם גבי שנים אוחזין דהיכא דתקפה אחד בפנינו מוציאין מידו עיין שם שתירץ דכל אחד ואחד מוחזק במחצה יותר מחבירו ואנן סהדי דמאי דתפס האי ידיה הוא עכ"ד ומבואר מזה דכ"א אינו מוחזק אלא במחצה ובחציה השני הוי מוציא גמור.

(י) ובאמת צ"ל כן גם לדעת תוס' דכ"א אינו מוחזק אלא במחצה ומשו"ה א"א לומר בשנים אוחזין כל דאליהם גבר דאנן סהדי דמאי דתפיס ידיה הוא אבל אם נאמר דכל אחד מוחזק בכולו וכבר נתבאר דהכא ליכא דינא דמוחזק כיון דליכא דררא דממונא אלא החזקה דכל מה שביד אדם ה"ה שלו דהוא מתורת בירור ואנן סהדי וא"כ בשנים

אוחזין הרי א"א לומר אנן סהדי דכולה דמר וכולה דמר וממילא ליכא אנן סהדי כלל וראוי לומר כל דאליהם גבר וא"כ הדרא קושיא לדוכתא אמאי מהני ברי ושמא להוציא חציה השניה ולא אמרינן הממע"ה. (יא) אבל נראה דהא דכתבו תוס' דבממון המוטל בספק לא מהני ברי ושמא הוא דוקא בדבר דממונא שהספק לב"ד בלא טענותיהם אבל בשנים אוחזין שהספק בא ע"י טענותיהם וא"כ בברי ושמא שאחד טוען וחבירו אינו טוען כלום שאינו יודע אין כאן ספק כלל כיון דאין לפנינו שתי טענות שוות ולא הוי כלל ממון המוטל בספק. (יב) ולדעת תוס' דכל ממון המוטל בספק חשיב כאילו שניהם מוחזקים ומשו"ה לא מהני ברי ושמא אפשר דלפי"ז גם תפיסה לא מהני ונמצא שחולקין על הרמב"ן שכתב דבכל תיקו שהדין יחלוקו מהני תפיסה וצ"ע.

תרומת הדשן שי"ד

ראובן מסר לשמעון עשרה זהובים ולוי מסר לו ששה ובקשוהו שיוליכם ממקום למקום והיו גם לשמעון עצמו עשרים זהובים בכיסו ואמר להם הריני מניח זהובים שלכם עם זהובים שלי בכיסי ועל אחריות שלכם אוליכם ויצא לדרכו ובלכתו בדרך ע"י טלטולו נתקדע הכיס קצת ונאבדו לו ד' זהובים ואין לידע מאיזה זהובים נאבדו והשלשה אלו באין לדין לאיזה מהן ההפסד או אם לכולן לפי חשבון היכא דיינינן להא דינא:

תשובה יראה דיש לברר דין זה יפה מן התלמוד ומפסקי הגאונים ונראה דשמעון לא יפסיד כלום באבידה זאת דכיון שהוא מוחזק בכל הזהובים מצי למימר שלכם נפסדו והמע"ה.... ואין לומר אדרבה הואיל ורוב הזהובים היו של שמעון נימא כל דפריש מרובא קפריש.... דאי הוה חזקה גמורה לא אזלינן בתר רוב אפי' רובא דאיתא קמן כנגדה דההיא דרוב העיר ישראל רובא דאיתא קמן הוה בפשיטות ולפי זה ההפסד אין מגרע כלום לשמעון ואע"ג דרוב הזהובים שלו היו אבל לראובן דלידידה הוי ליה רוב נגד לוי לכך ההפסד מן הד' זהובים מגיע לו הכל דכיון דראובן אינו מוחזק כמו לוי ודאי אזלינן בתר רוב ואמרינן כל דפריש מרובה קא פריש והיינו הזהובים של ראובן והכי איתא בהדיא בתוס' ס"פ ב' דב"ב בשמעתין דניפול הנמצא דאזלינן בתר רובא אפי' גבי ממונא היכא דליכא חזקת ממונא כנגד הרוב. וא"ת כיון דשמעון מוחזק הוא בממון ראובן ולוי בזהובים שלהם בחזקת שניהם חשיב כאילו שניהם מוחזקים בעצמם והכי איתא בתוס' בריש ב"מ במתניתין דמה שהנפקד תופס במנה שלישי בחזקת שניהם הוי חשיב כאלו עצמם מוחזקים בו. וא"כ איכא נמי הכא חזקת ממון לראובן ובעי לוי לאפוקי מיניה מכח רוב וכה"ג איתא נמי בתוס' בההיא מתניתין דגבי טלית אע"פ ששניהם מוחזקים בשוה מ"מ אי הוי בעי חד מינייהו לזכות כנגד חבירו מכח מגו לא מצי דמגו להוציא לא אמרינן. אלמא דחשיב אפוקי ממונא כה"ג נראה דיש לחלק בההיא דנפקד תופס בחזקת שניהם. וי"ל דלא חשיב חזקת ממונא כה"ג רק לענין ההוא מילתא דקאמר עלה בתוספת דחשיב כמו שהן עצמם מוחזקים דלא נימא כל דאליהם גבר דבלא"ה דינא דכל דאליהם גבר דומים קצת לדינא דפרסאי והיכא דאיכא קצת טעמא דחינן ליה ואמרינן יחלוקו וכן לא אמרינן מגו בחזקה כל ההיא סוגיא דדחינן למיגו אבל לעולם לענין שתעמוד החזקה של ממון כנגד הרוב לדחותו בעינן חזקה גמורה שהוא עצמו מוחזק בממון. ותדע דיש לחלק דהא במרדכי בשם ר"י והגיליון פ"ק דכתובות שהבאתי לעיל שפירשו דלגבי אבידה לא מהני חזקת ממון נגד הרוב הואיל ולא מדעת בעלים באתה האבידה לידו ולענין שנים אוחזין בטלית חשבינן להו מוחזקים לענין דלא נימא כל דאליהם גבר ואפי' לענין דלא אמרינן מגו משום דחשיבי חזקה אע"כ נגד הרוב לדחותו בעינן חזקה גמורה ואלימתא.